gemeente
Haarlemmermeer

raadsvoorstel

Onderwerp	Kaderstellende uitgangspunten verordening sociaal domein, beleidskader sociaal domein en inkoop Jeugd en Wmo 2023
Portefeuillehouder	Fouad Sidali
Steller	Rob van Renen
Collegevergadering	25 januari 2022
Raadsvergadering	
Raadsvoorstelnummer	2022.0000115

1. Voorstel

Collegebesluit(en)

Het college besluit de raad voor te stellen om:

1. de kaderstellende uitgangspunten voor de afbakening en inkoop Jeugd en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2023 vast te stellen, bestaande uit:
   a) de huidige uitgangspunten van het Haarlemmermeers model blijven behouden:
      - luisteren naar de inwoner en maatwerk bieden;
      - zorg en ondersteuning zo licht en 'gewoon' als mogelijk en zo zwaar en specialistisch als nodig;
      - focus op veerkracht en aanpassingsvermogen;
      - ruimte voor de professional;
      - eén gezin/huishouden, één plan;
      - niet doorverwijzen, maar erbij halen;
      - houd het simpel.
   b) de huidige uitgangpunten worden aangescherpt met de volgende punten:
      - goede zorg en ondersteuning voor onze meest kwetsbare inwoners;
      - in één keer de juiste zorg;
      - het perspectief van de inwoner is leidend;
      - afstemming en samenwerking betrokken professionals;
      - inzicht en sturing op kwaliteit en kosten
2. incidenteel voor de jaren 2022 en 2023 in totaal € 101.000 beschikbaar te stellen voor de inbedding van de nieuwe werkwijze vanuit de kaderstellende uitgangspunten en Verordening Sociaal Domein en dit te verwerken in de Voorjaarsrapportage 2022;
3. bij de integrale afweging van de Voorjaarsrapportage 2022 een budget mee te nemen van incidenteel € 474.000 voor personele capaciteit voor 2023;
4. de gewenste structurele personele capaciteit te betrekken in een separaat raadsvoorstel waarin integrale voorstellen worden gedaan over de gemeentebrede personele capaciteit.

2. Samenvatting

Op 16 november 2021 hebben we de raad het raadsvoorstel 'Startnotitie afbakening en inkoop jeugd en Wmo 2023, Samen op koers' toegezonden (2021.0002605). U heeft dit raadsvoorstel op 16 december 2021 besproken en op 23 december 2021 vastgesteld.

Het raadsvoorstel 'Startnotitie afbakening en inkoop jeugd en Wmo 2023, Samen op koers' beschrijft het proces voor de jaren 2022 en 2023 om meer inzicht, focus en sturing op het sociaal domein te realiseren. Het proces richt zich op drie samenhangende trajecten:

1) het verduidelijken van de verordening sociaal domein,
2) de inkoop Jeugd en Wmo 2023, en
3) het actualiseren van het beleidskader 'Koersvast, steeds beter'.

De eerste stap in het proces richt zich op het formuleren van kaderstellende uitgangspunten. Deze uitgangspunten dienen als basis voor de verordening sociaal domein, de inkoop en de actualisatie van het huidige beleidskader 'Koersvast, steeds beter'. Deze uitgangspunten worden meegenomen in de verwervingsstrategie voor de aanbesteding van de raamcontracten Jeugd per 1 januari 2023 en raamcontracten Wmo per 1 juli 2023.

Voor het formuleren van de kaders zijn vier dialoogsessies gehouden; op 9 december 2021, 16 december 2021, 11 januari 2022 en 13 januari 2022. Aan deze dialoogsessies is deelgenomen door leden van de raad, leden van de Participatieraad, jongeren ervaringscoaches (JEC), vertegenwoordiging van gemandateerde professionals, vertegenwoordiging van de Samenwerkingsverbanden Primair Onderwijs en Voorgezet Onderwijs, vertegenwoordiging van de huisartsen en uitvoering en beleid en management vanuit de ambtelijke organisatie.

Daarnaast zijn in het afgelopen jaar vier werkbezoeken afgelegd bij jeugdzorgaanbieders, waarbij ook met de jongeren zelf is gesproken over hun ervaringen. Ook zijn er gesprekken gevoerd met de jongeren ervaringscoaches over hun ervaringen met jeugdhulp. Tot slot is er op 8 december 2021 een aparte expertbijeenkomst gehouden met professionals uit de jeugd GGZ.

Met deze kaders geeft de raad een stevig fundament mee voor het continueren van kwalitatief goede zorg en ondersteuning voor onze inwoners en het verbeteren van de grip op het sociaal domein.

3. Uitwerking

3.1 Wat willen we bereiken?

Het huidige beleidskader 'Koersvast, steeds beter' loopt van 2019 tot (1 januari) 2023. De overeenkomsten voor zorg en ondersteuning op basis van de Jeugdwet en de Wmo lopen tot respectievelijk 1 januari 2023 en 1 juli 2023.

Om in 2022 aan de slag te gaan met het actualiseren van het beleidskader, de inkoop voor jeugd en Wmo en het aanpassen van de verordening sociaal domein, willen we kaderstellende uitgangspunten vastleggen die richting geven aan deze trajecten.

Vertrekpunt hierbij is ons Haarlemmermeers model. Binnen ons Haarlemmermeers model hebben inwoners de regie over hun eigen leven en zijn verantwoordelijk voor zichzelf en de mensen om hen heen. Komen zij er binnen hun netwerk niet uit, dan helpt de professional in de buurt. Dit model is een essentieel onderdeel van het huidige beleidskader voor het sociaal domein. Binnen het Haarlemmermeers model willen we de grip op het sociaal domein verbeteren. Onder grip verstaan wij, inzicht hebben in de kosten- en kwalitatieve

ontwikkelingen in het sociaal domein, focus aanbrengen voor de gemeente Haarlemmermeer en sturing inrichten op de te realiseren doelen.

We vragen de raad om kaderstellende uitgangspunten mee te geven voor het aanpassen van de verordening sociaal domein en voor de inkoop jeugd en Wmo 2023. Daarnaast vormen de kaderstellende uitgangspunten de basis voor het actualiseren van het beleidskader 'Koersvast, steeds beter'. Het actualiseren van het beleidskader 'Koersvast, steeds beter', inclusief de vaststelling door de raad, geschied via een separaat traject.

Wat is de aanleiding, context?
In de afgelopen jaren zijn de uitgaven voor de jeugdhulp verder opgelopen. Ook de uitgaven voor de Wmo blijven stijgen. Deze ontwikkeling heeft in 2021 geleid tot een B&W-nota, twee moties en twee rapporten:

1) de nota van B&W 'Alternatieve beheersmaatregel jeugdhulp' (2021.0000947), waarin een aantal voorstellen is opgenomen om binnen de jeugdhulp tot betere kostenbeheersing te komen. De alternatieve beheersmaatregel richt zich op het afbakenen van de verordening sociaal domein. Dat kan op drie punten:
   a. raakvlak Jeugdwet met andere wetten;
   b. invulling geven aan de medische verwijsroute;
   c. afbakening op productniveau.
2) de motie 'Grip op het sociaal domein, stabiel samen op koers' (1 juli 2021), waarin wij worden opgeroepen tot het in gang zetten van een traject met als doel om tot meer grip te komen, zowel op financiën als de te behalen maatschappelijke doelen, in het sociaal domein.
3) de motie 'Aanbevelingen methode Duisenberg' (8 juli 2021), waarin wij, voor zover dit het Programma Zorg en werk van de programmabegroting betreft, worden opgeroepen voor beleidsdoel A een doelenboom te maken en een startnotitie te maken zodat de raad een uitspraak kan doen over:
   a. de wijze waarop hulp aan jeugd in de verordening sociaal domein afgebakend kan worden (naar aanleiding van de nota van B&W Alternatieve beheersmaatregel jeugdhulp (2021.0000947));
   b. de wijze waarop de raad kan sturen op het behalen van de prestaties die zijn afgesproken in de doelenboom;
   c. de verhouding tussen de verschillende documenten waarmee de raad wordt geïnformeerd (P&C producten, transformeermonitor en kwartaalrapportage). Deze moeten qua inhoud en cijfermatig consistent zijn.
4) het rapport 'Koersvast maar doelloos', onderzoek naar het beleid en de stijgende kosten voor jeugdhulp in Haarlemmermeer' (oktober 2021) van de Rekenkamercommissie (RKC), waarin conclusies en aanbevelingen zijn opgenomen over het huidige beleid, factoren die leiden tot tekorten voor jeugdhulp, de informatiepositie van de raad en thema's voor het stellen van kaders.
5) het rapport 'Visitatiecommissie financiële beheersbaarheid sociaal domein gemeente Haarlemmermeer' (oktober 2021), van de visitatiecommissie Vereniging van Nederlandse Gemeenten, waarin bevindingen en adviezen zijn opgenomen voor verbetermogelijkheden om meer grip te ervaren.

Daarnaast is er nog een aanleiding voor dit raadsvoorstel. De nota van B&W 'Alternatieve beheersmaatregel jeugdhulp' (2021.0000947) bevat - naast het voorstel voor de alternatieve beheersmaatregel - ook ons besluit om de raamovereenkomsten J-GGZ, jeugd ambulant, residentieel en crisis per 1 januari 2023 opnieuw aan te besteden, en de raamovereenkomsten

Wmo per 1 juli 2023 opnieuw aan te besteden. In 2022 starten wij de trajecten voor deze inkoop.

We willen daarbij vier punten expliciet benoemen:
1) Jeugdbescherming / jeugdreclassering is geen onderdeel van de voorgenomen inkoop;
2) De aanbesteding Wmo richt zich op de 'dienstverlenende' onderdelen die onder verantwoordelijkheid van de gemeente gebracht zijn.'
3) De overeenkomsten voor hulpmiddelen, trapliften en kleine woningaanpassingen vormen geen onderdeel van de voorgenomen inkoop.
4) Beschermd Wonen is geen onderdeel van de voorgenomen inkoop.

Op 16 november 2021 hebben we u het raadsvoorstel 'Startnotitie afbakening en inkoop jeugd en Wmo 2023, Samen op koers' toegezonden (2021.0002605). U heeft dit raadsvoorstel op 23 december 2021 vastgesteld. Dit raadsvoorstel beschrijft het proces voor de jaren 2022 en 2023 om meer inzicht, focus en sturing op het sociaal domein te realiseren.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?
De eerste stap in dit proces richt zich op het formuleren van kaderstellende uitgangspunten die de raad aan de verordening sociaal domein, inkoop jeugd en Wmo 2023, en de actualisatie van het beleidskader 'Koersvast, steeds beter' mee wil geven.

Voor het formuleren van de uitgangspunten zijn vier dialoogsessies gehouden; op 9 december 2021, 16 december 2021, 11 januari 2022 en 13 januari 2022. Aan deze dialoogsessies is deelgenomen door leden van de raad, leden van de Participatieraad, ervaringsdeskundige jongeren van het JEC, vertegenwoordiging van gemandateerde professionals, vertegenwoordiging van de Samenwerkingsverbanden PO en VO, vertegenwoordiging van de huisartsen en uitvoering en beleid en management vanuit de ambtelijke organisatie.

In de dialoogsessies zijn verschillende thema's besproken. Deze thema's zijn herleid uit de eerder genoemde nota van B&W 'Alternatieve beheersmaatregel jeugdhulp', de moties 'Grip op het sociaal domein, stabiel samen op koers' (1 juli 2021) en 'Aanbevelingen methode Duisenberg' (8 juli 2021), het rapport van de RKC en het rapport van de visitatiecommissie VNG.

<u>Opbrengst dialoogsessies 'hoog over'</u>
De opbrengst van de dialoogsessies is samengebracht in dit raadsvoorstel. 'Hoog over' bezien is de uitkomst van de dialoogsessies dat de inrichting en werkwijze van ons Haarlemmermeers model omarmd blijft. Wel is er aanscherping nodig om tot meer grip in het sociaal domein te komen.

<u>Haarlemmermeers model</u>
Uit de dialoogsessies komt naar voren dat betrokken deelnemers de inrichting en werkwijze van ons Haarlemmermeer model willen behouden. Binnen ons Haarlemmermeers model hebben inwoners de regie over hun eigen leven en zijn verantwoordelijk voor zichzelf en de mensen om hen heen. Komen zij er binnen hun netwerk niet uit, dan helpt de professional in de buurt.
Dat betekent dat de uitgangspunten van het Haarlemmermeers model behouden blijven. Deze zijn:
- luisteren naar de inwoner en maatwerk bieden;
- zorg en ondersteuning zo licht en 'gewoon' als mogelijk en zo zwaar en specialistisch als nodig;
- focus op veerkracht en aanpassingsvermogen;
- ruimte voor de professional;

- eén gezin/huishouden, één plan;
- niet doorverwijzen, maar erbij halen;
- houd het simpel.

Deze uitgangspunten wortelen in de overtuiging dat een stevige sociale basis het fundament is voor de kwaliteit van leven van onze inwoners, waardoor zij niet alleen prettig, maar ook zo zelfstandig mogelijk kunnen leven. Kernbegrippen voor deze stevige sociale basis zijn 'de kracht van de samenleving', een breed en goed aanbod van laagdrempelige voorzieningen, zorgen voor passende vormen van lichte ondersteuning in de buurt en het inzetten van passende zwaardere zorg waar nodig.

<u>Werken aan grip</u>
Uit de dialoogsessies komt naar voren dat de raad een aantal vertrekpunten mee wil geven om, binnen de uitgangspunten van het Haarlemmermeers model, tot meer grip op het sociaal domein te kunnen komen. Dit betreft aanscherpingen op de bestaande uitgangspunten. Deze aanscherpingen zijn:

1) Goede zorg en ondersteuning voor onze meest kwetsbare inwoners.
   Dit vertrekpunt is een nadere invulling van de bestaande uitgangspunten van het Haarlemmermeers model. Vooral de meest kwetsbare inwoners hebben moeite met het vinden van de weg in ondersteuningsland. Vaak is hier sprake van multiproblematiek, waarbij goede zorg en ondersteuning juist snel nodig is. Het grondbeginsel is dat de meest kwetsbare inwoners (waar er sprake is van multiproblematiek) voorgaan op inwoners met een lichte ondersteuningsvraag.

   Voor de meest kwetsbare groepen zetten we in op actieve clientondersteuning. We sturen in de toegang op een juiste balans in de te leveren zorg en ondersteuning tussen lichte en multiproblematiek. We maken met zorgaanbieders afspraken over een evenwichtig aanbod voor beide type zorgzwaarte.

2) In één keer de juiste zorg.
   Dit vertrekpunt is een nadere invulling van het bestaande uitgangspunt 'Eén gezin/huishouden, één plan'. Voor het bepalen van de juiste zorg en ondersteuning is een brede, integrale vraagverduidelijking en analyse (intake) wenselijk. De werkwijze voor de intake moet zoveel mogelijk gelijkgetrokken worden, ongeacht de plaats waar de inwoner binnenkomt. Voorkomen moet worden dat de inwoner moet 'shoppen' naar de juiste zorg.

   We werken standaard met een integrale uitvraag vanuit het perspectief 'Eén gezin, één plan', en betrekken daarin omstandigheden als armoede en de verschillende leefgebieden zoals wonen, et cetera. Daarnaast zetten we in op de uitbreiding van de huidige inzet van de praktijkondersteuner huisarts (POH), dan wel de mogelijkheid voor de huisarts om door te kunnen verwijzen naar een gemandateerde professional in plaats van direct zelf jeugdhulp in te zetten.

3) Het perspectief van de inwoner is leidend.
   Dit vertrekpunt is een nadere invulling van het bestaande uitgangspunt 'luisteren naar de inwoner'. De gemeente heeft een zorgplicht. De inwoner mag geen hinder ondervinden van de manier waarop de voor hem/haar benodigde zorg en ondersteuning in de wetten is vastgelegd en de manier waarop de financiering verloopt. Ondanks eventuele tekorten binnen de gemeentelijke budgetten mag de inwoner rekenen op de zorg en ondersteuning die hij/zij nodig heeft.

We optimaliseren de informatievoorziening rondom de verschillende wetten (Jeugdwet, Wmo, Participatiewet en de Wet passend onderwijs), zodat voor iedere inwoner helder is welke zorg en ondersteuning er geboden kan worden. We formuleren handvatten voor de inwoner en professional over welke zorg en ondersteuning als behorend tot 'het gewone leven' beschouwd moet worden (normaliseren).

4) Afstemming en samenwerking betrokken professionals.
Dit vertrekpunt is een nadere invulling van de bestaande uitgangspunten. Zorg aan de inwoner is gebaat bij een goede afstemming en samenwerking tussen de professionals binnen het Haarlemmermeers model. Deze afstemming en samenwerking betreft de inwoner, de ouders van de jeugdige, onafhankelijke cliëntondersteuning, de toegang via gemandateerde verwijzers, de zorgaanbieder, school en de huisartsen/POH.

   We verbinden richtlijnen tot afstemming tussen alle betrokken professionals, voordat zorg en ondersteuning wordt ingezet, alsook gedurende het traject. Daaronder ook de bepaling wie regie op het traject gaat voeren.

   Tevens zetten we in op strategische partnerschappen met onderwijs, huisartsen en zorgverzekeraar. We zetten in op strategische partnerschappen waarbij we in nauwe samenwerking met aanbieders voor de zorg en ondersteuning een strategische agenda opstellen voor het realiseren van de gezamenlijke lange termijn doelstellingen.

5) Inzicht en sturing op kwaliteit en kosten sociaal domein.
Dit vertrekpunt is een nadere invulling van de bestaande uitgangspunten. Dit punt heeft niet de inwoner als perspectief, maar de raad zelf. De gemeente heeft een zorgplicht naar de inwoner. Tegelijkertijd draagt de gemeente verantwoordelijkheid voor haar financiële huishouding. Per begrotingsjaar is het budget leidend. Daarbij is een 'open einde' regeling van toepassing. De verschillende wetten worden uitgevoerd onder medebewind. De balans tussen wetten, zorgplicht en financiën vraagt om inzicht in de kwaliteit en kosten van het sociaal domein, zodat op basis van dit inzicht beter gestuurd kan worden.

   We richten sturingsinformatie in over de instroom, doorstroom en uitstroom van de trajecten waarbij zorg en ondersteuning aan de inwoner geboden wordt. Daarnaast nemen we in de te sluiten overeenkomsten criteria op voor monitoring van het verloop van de zorg en ondersteuning op basis van beschikbare data en het bespreken van de resultaten via ingericht contractmanagement.

Samenvattend:
Wij vragen de raad in te stemmen met de kaderstellende uitgangspunten voor de afbakening en inkoop Jeugd en Wmo, zijnde:

1. De huidige uitgangspunten van het Haarlemmermeers model blijven behouden;
2. De huidige uitgangpunten worden aangescherpt met de volgende vertrekpunten:
   2.1. goede zorg en ondersteuning voor onze meest kwetsbare inwoners;
   2.2. in één keer de juiste zorg;
   2.3. het perspectief van de inwoner is leidend;
   2.4. afstemming en samenwerking betrokken professionals;
   2.5. inzicht en sturing op kwaliteit en kosten sociaal domein.

Deze aangescherpte uitgangspunten dienen als kader voor de verdere uitwerking van:
1) het verduidelijken van de Verordening sociaal domein;
2) de inkoop Jeugd en Wmo 2023,
3) het actualiseren van het beleidskader 'Koersvast, steeds beter'.

De verordening zal in 2022 ter vaststelling aan de raad voorgelegd worden. De inkoop van zorg en ondersteuning is een bevoegdheid van het college. Bij de inhoudelijke uitwerking van het beleidskader zal de raad gedurende 2022 verder betrokken worden. Hiervoor verwijzen we naar de startnotitie 'Ontwerp kadernota sociaal domein 2023-2026'.

Met betrekking tot de verdere uitwerking op de drie trajecten kan gedacht worden aan:

<u>Verduidelijken Verordening sociaal domein</u>
1. Ten behoeve van de integraliteit blijven we uitgaan van één verordening voor het sociaal domein.
2. We verduidelijken de Verordening sociaal domein voor de Jeugdwet in relatie tot de verschillende wetten: de Wet passend onderwijs, de Wet langdurige zorg, de Wmo 2015 en de Participatiewet. We benoemen wat eenduidig en uitlegbaar naast elkaar te zetten is. We benoemen ook de onderdelen waarop het niet mogelijk is om deze eenduidigheid te geven (de grijze gebieden). We geven ons daarbij rekenschap van welke onderdelen tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoren. Ook geven we aan wat onder de eigen verantwoordelijkheid van de inwoner valt. Dit moet voor inwoners, toegang en zorgaanbieders meer helderheid geven waar de zorg en ondersteuning thuishoort.
3. We verduidelijken in de Verordening sociaal domein de toegang via de wettelijke verwijsroute. Inzet daarbij is om, ongeacht of de toegang via de gemeente of via de wettelijk verwijzer is, een integrale intake te borgen zodat zoveel als mogelijk direct de juiste zorg voor de inwoner kan worden ingezet.
4. We verduidelijken in de Verordening sociaal domein de beschrijving van de producten die onder de verordening vallen.

<u>Inkoop jeugd en Wmo 2023</u>
1. Voor de inkoop jeugd en Wmo 2023 houden we rekening met de verduidelijking van de Verordening sociaal domein op de medisch verwijsroute en de in te kopen producten.
2. Bij de inkoop houden we rekening met de rol van aanbieders ten behoeve van de integrale intake in de toegang, wanneer dit vanuit de wettelijke verwijsroute niet mogelijk is. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de rol aangaande de regie en de voortgang.
3. In de inkoop is expliciet aandacht voor acceptatieplicht en samenwerking door aanbieders waar het zorg en ondersteuning betreft voor inwoners met complexe problematiek.
4. Bij de opzet van de inkoopstrategie voor jeugd en Wmo hanteren we expliciet de uitgangspunten van het Haarlemmermeers model, aangevuld met aanscherpingen op de uitgangspunten zoals die hierboven zijn weergegeven.
5. In de inkoop spreken we heldere '*Kritische prestatie-indicatoren*' (KPI's) af met aanbieders, zodat er gedurende de contractperiode bijgestuurd kan worden wanneer de gewenste ontwikkelingen op basis van de uitgangspunten niet gerealiseerd worden.

<u>Actualiseren beleidskader 'Koersvast, steeds beter'.</u>
1. De aangescherpte uitgangspunten krijgen een plek in het actualiseren van het beleidskader 'Koersvast, steeds beter'.
2. Daarmee zijn de aangescherpte uitgangspunten ook een basis voor de op te stellen Kadernota sociaal domein 2023-2026.

Naast de uitwerking van de uitgangspunten in de Verordening sociaal domein en bij de inkoop jeugd en Wmo 2023, zal in de uitwerking ook rekening gehouden worden met de inbedding hiervan in de verschillende organisaties die in het Haarlemmermeers model een plek hebben.

Inbedding verordening en inkoop jeugd en Wmo 2023

1. We zorgen ervoor dat alle professionals in de toegang de juiste (toegang tot) kennis en expertise hebben om zo goed mogelijk invulling te geven aan deze uitgangspunten en de manier waarop ze in de verordening en inkoop zijn uitgewerkt.
2. We betrekken hierin nadrukkelijk ook de afstemming en samenwerking van professionals onderling.
3. We nemen criteria op in de te sluiten overeenkomsten, gericht op inzicht en sturing op de kwaliteit en kosten van de zorg en ondersteuning. Daarbij richten we de monitoring in van het verloop van de zorg en ondersteuning op basis van beschikbare data. Tevens richten we in dat de resultaten van die monitoring met aanbieders besproken kunnen worden via ingericht contractmanagement. Hiervoor gelden twee randvoorwaarden: ten eerste een betere inrichting van het contractmanagement en ten tweede het werken met data analisten sociaal domein om datagedreven te kunnen werken.

Wat zijn de argumenten?

- Dit raadsvoorstel is een nadere uitwerking van de richting die met de nota 'Alternatieve beheersmaatregel jeugdhulp' is aangegeven.
- Dit raadsvoorstel komt tegemoet aan de aanbevelingen van de RKC, de visitatiecommissie VNG en de moties 'Grip op het sociaal domein, samen stabiel op koers' en 'Aanbevelingen methode Duisenberg'. Het gaat hierbij specifiek om tot meer grip te komen binnen het sociaal domein.
- Dit raadsvoorstel komt ook tegemoet aan de wens om vanuit de huidige raad – op basis van de inzichten die in de afgelopen jaren zijn opgebouwd – uitgangspunten mee te geven aan de trajecten voor de Verordening sociaal domein, de inkoop jeugd en Wmo en het ontwerp van de kadernota sociaal domein 2023-2026, die in 2022 gestalte krijgen.

Wat zijn de kanttekeningen en risico's?

Gemeenteraadsverkiezingen 16 maart 2022

De gemeenteraadsverkiezingen in het eerste kwartaal van 2022 vormen voor de planning van dit proces een kritische factor. In het eerste kwartaal van 2022 zijn er richtinggevende uitspraken van de raad nodig. Deze zijn een randvoorwaarde voor het verduidelijken van de verordening sociaal domein en het tijdig starten van inkoop jeugd (april 2022) om tot overeenkomsten te komen per 1 januari 2023 en Wmo per 1 juli 2023. Tenslotte zijn de uitspraken ook een randvoorwaarde voor het actualiseren van het beleidskader 'Koersvast, steeds beter' en om meegenomen te kunnen worden in het ontwerp van de kadernota sociaal domein 2023-2026.

Hervormingsagenda Jeugd 2022-2028 en Coalitieakkoord Rutte IV 2021-2025

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) werkt samen met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), zorgaanbieders, cliënten(-vertegenwoordigers) en professionals aan de 'Hervormingsagenda Jeugd 2022-2028'. De opdracht om tot een hervormingsagenda te komen komt voort uit het advies van de 'commissie van wijzen' van 18 mei 2021 en is onderdeel van de financiële afspraken die de VNG op 2 juni 2021 met het Rijk heeft gemaakt over de jeugdhulp.

Het streven is om de 'Hervormingsagenda jeugd 2022-2028' op 1 februari 2022 gereed te hebben. Echter, het coalitieakkoord 2021-2025 van het kabinet Rutte IV bevat een voorgenomen

bezuiniging van € 100 miljoen op de jeugdzorg in 2024 en structureel € 500 miljoen vanaf 2025. VNG heeft hierop het standpunt ingenomen om de medewerking aan de 'Hervormingsagenda jeugd 2022-2028' op te schorten. Een resolutie hiervoor is unaniem aangenomen door de gemeenten. Dit impliceert dat er op dit moment nog geen zicht is op het moment waarop de 'Hervormingsagenda jeugd 2022-2028' en daarbij horende bekostiging formeel worden. De impact hiervan op ons traject wordt nauwlettend gevolgd.

We kunnen niet wachten op de uitkomsten van deze discussie tussen VNG en Rijk. We moeten door om op tijd met de inkoop jeugd te kunnen starten. De hierboven voorstelde aanscherpingen 1 t/m 5 kunnen worden uitgevoerd, ongeacht de 'Hervormingsagenda Jeugd 2022-2028'. Dit laat onverlet dat uiteindelijke besluitvorming over de 'Hervormingagenda Jeugd 2022-2028' effect kan hebben op de lokale situatie.

<u>Landelijke ontwikkelingen</u>
Gerelateerd aan de 'Hervormingsagenda Jeugd 2022-2028' is er met betrekking tot de Jeugdwet ook een aantal andere ontwikkelingen die mogelijk invloed hebben op de voorgenomen inkoop jeugd 2023. Gedacht moet worden aan het convenant 'Bevordering continuïteit Jeugdhulp' en de daarbij horende 'Handreiking inzicht in tarieven', welke landelijke kaders geeft om te komen tot tariefafspraken tussen gemeenten en aanbieders.

Ook wordt in het kader van de 'Hervormingsagenda jeugd 2022-2028' gewerkt aan een vereenvoudigd model om te komen tot een beperking van het aantal producten en een daarbij horende systematiek van bekostigen.

<u>Bovenregionale ontwikkelingen</u>
Een andere landelijke ontwikkeling gaat over het afbakenen en centraliseren van hoog specialistische jeugdhulp. Hiervoor onderhoudt de gemeente Haarlemmermeer nauwe contacten met andere regio's binnen Noord-Holland. Op dit onderdeel speelt dat we als gemeente Haarlemmermeer met andere regio's tot gezamenlijke afspraken en eisen moeten komen, maar de voorzieningen eigenstandig (niet gezamenlijk met andere regio's) inkopen.

<u>Wmo</u>
Binnen de Wmo spelen twee ontwikkelingen:
1. Herziening eigen bijdrage
   Er is sprake van een toename in de Wmo, na aanpassing van de eigen bijdrage in 2019. De VNG dringt bij Tweede Kamer aan op een herziening en compensatie.
2. GGZ-dagbesteding
   GGZ-dagbesteding valt van oudsher onder de Wmo, maar werd ook wel vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw) verstrekt. Vanuit de Zvw gaat dit nu stoppen en worden cliënten naar de gemeente verwezen.

3.3 Wat mag het kosten?
Deze aanscherping van de uitgangspunten van het Haarlemmersmeers model brengen incidentele en structurele kosten met zich mee. Deze worden hieronder nader gespecificeerd. Incidentele kosten hebben betrekking op de inbedding van de werkwijze vanuit de nieuwe verordening en vanuit de werkwijze die in de inkoopdocumenten is opgenomen.

* Projectleider afbakening en inkoop juli - september 2022	€ 28.000
* Projectleider implementatie vanaf september 2022 tot april 2023	€ 73.000
	€ 101.000

Met dit bedrag van € 101.000 is geen rekening gehouden in de programmabegroting en wordt verwerkt bij de Voorjaarsrapportage 2022.

Structurele kosten hebben betrekking op de personele capaciteit die nodig is voor de uitvoering van dit voorstel.

* Twee data analisten (momenteel geen data analisten in huis)	€ 194.000
* Drie contractmanagers Wmo en Jeugdzorg	€ 280.000
	€ 474.000

De extra structurele inzet van personele capaciteit wordt geraamd op 5 fte en € 474.000.
We stellen de raad voor om bij de integrale afweging van de Voorjaarsrapportage 2022 een budget mee te nemen van incidenteel € 474.000 voor personele capaciteit voor 2023.
Voor de structurele capaciteit wordt door ons in 2022 een voorstel aan de raad aangeboden waarin integrale voorstellen worden gedaan over hoe om te gaan met de gemeentebrede personele capaciteit. Risico bestaat dat wanneer de financiële middelen niet worden toegekend, we als gemeente niet adequaat zijn ingericht om actief te sturen op de voorwaarden.

Het verkrijgen van meer grip op jeugdhulp en Wmo binnen het sociaal domein vraagt om inbedding van de functie Contractmanagement en het inrichten van data-analyse. Contractmanagement richt zich op het managen van de met aanbieders gesloten overeenkomsten, zowel op kwalitatief als op financieel niveau. Data-analyse betreft het inrichten van monitoring en sturing op de instroom, doorstoom en uitstroom van de trajecten waarbij zorg en ondersteuning aan de inwoners geboden wordt.

Met de nieuwe inkoop worden, vanuit de behoefte om tot meer grip te komen, ook in de inkoopdocumenten hiervoor specifieke voorwaarden opgenomen. Deze voorwaarden werken alleen als we als gemeente ingericht zijn om hier – middels contractmanagement en data-analyse - actief op te sturen. Het sturen op de specifieke voorwaarden zal ervoor zorgen dat de zorgkosten niet excessief uit de pas loopt en een beter voorspelbaar patroon in de toekomst heeft.

In het decembercirculaire gemeentefonds 2021 stelt het rijk structureel middelen ter beschikking voor de ondersteuning in de wijk. Met deze middelen kunnen de kosten voor de praktijkondersteuners gedekt worden.

Wat zijn de financiële risico's
Een mogelijk financieel risico kan optreden als bij de uitwerking van de uitgangspunten in de Verordening sociaal domein en de inkoop jeugd en Wmo 2023 naar voren komt dat de uitgangspunten niet voor voldoende afbakening zorgen om binnen de geprognotiseerde budgetten voor jeugd en Wmo te blijven en naar verwachting zullen bij de nieuwe inkoop de tarieven stijgen ten opzichte van de huidige afspraken (boven de reguliere indexatie), waarbij het risico is dat deze boven de begrote indexatie uitkomen.

Los van dit raadsvoorstel willen we u wijzen op mogelijke financiële risico's die worden ingegeven door de discussie die ontstaan is naar aanleiding van het 'Coalitieakkoord Rutte IV 2021-2025' met betrekking tot de besparingen op jeugdzorg, maar ook het eventueel invoeren van een eigen bijdrage. De uitkomst van deze discussie is bepalend voor de financiële middelen waar de gemeente in het kader van jeugdhulp over kan beschikken. Dit kan mogelijk effect

hebben op de budgetten binnen de gemeente en, derhalve, kan leiden tot noodzakelijk bijstellen van de kaders.

3.4 Wie is daarvoor verantwoordelijk?

De raad is vanuit haar rol verantwoordelijk voor het vaststellen van de kaderstellende uitgangspunten, de Verordening sociaal domein en de kadernota sociaal domein. De Verordening sociaal domein en de kadernota sociaal domein worden op een later moment aan de raad aangeboden. De raad heeft budgetrecht en is verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van de financiële middelen.

Het college is verantwoordelijk voor de verwervingsstrategie ten behoeve van de inkoop jeugd en Wmo 2023. Binnen het college is de wethouder Zorg, woonbeleid, volksgezondheid, welzijn en sport eerste aanspreekpunt.

3.5 Welke overige relevante informatie is beschikbaar?

De kaderstellende uitgangspunten in dit raadsvoorstel zijn ook de basis voor het actualiseren van de kadernota sociaal domein. Voor het ontwerp van de kadernota sociaal domein 2023-2026 wordt apart een startnotitie aan de raad aangeboden.

3.6 Wanneer en hoe zal de raad/het college over de voortgang worden geïnformeerd?

De raad wordt in 2022 periodiek geïnformeerd over de voortgang op de inkoop Jeugd en Wmo 2023. De Verordening Sociaal Domein wordt tweede helft 2022 aangeboden ter besluitvorming.

4. Ondertekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,

de loco-secretaris,	de burgemeester,
b/a	b/b
Michiel Ruis P. van der Meulen.	Marianne Schuurmans-Wijdeven J. Nobel